

Pandemi, LGBTİ+ Öğrencileri Nasıl Etkiledi?

Öğrenci Örgütleri Buluşması Sonuç Raporu

2 Aralık 2020

Hazırlayan: Defne Güzel

Covid-19 Pandemisi hayatlarımızın arka planında seyrederken LGBTİ+ karşıtı politikalar yükselmeye devam ediyor. LGBTİ+'lar ise bu süreçten çok boyutlu olarak etkileniyor. Salgın durumundan etkilenen bir diğer kesim ise öğrenciler ve üniversitede örgütlenen LGBTİ+ öğrenci toplulukları oluyor. Ailelerinin ya da yakın çevrelerinin yanına dönmek zorunda kalan LGBTİ+ öğrenciler yalnızca aileleri ve çevreleri hususunda değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik olarak da birçok problemle karşı karşıya bırakılıyor. Öğrenci toplulukları ise salgın süresince LGBTİ+'larla gerekli teması kurmakta zorlanıyor ve etkinliklerine ara vermek zorunda kalıyor.

Kaos GL Derneği, Covid-19 Pandemisinin LGBTİ+ öğrenciler ve öğrenci toplulukları üzerinde yaratmakta olduğu problemleri konuşabilmek için çevrimiçi olarak düzenlenen Pandemi Buluşmaları kapsamında LGBTİ+ öğrenciler ve öğrenci toplulukları ile bir araya geldi.

Hacettepe Üniversitesi Kuir Araştırmaları Topluluğu, İstanbul Teknik Üniversitesi Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Kulübü (Cins Arı), Bahçeşehir Üniversitesi Renkli Çatı, Lavender LGBTİQ+ Ege Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Topluluğu, İstanbul Kültür Üniversitesi İKUIR, ODTÜ LGBTİ+ Dayanışması, Sabancı Üniversitesi Cins Kulüp, Türk Tıp

Öğrencileri Birliđi (TürkMSIC), Bilgi Üniversitesi Gökkuşuğı Kulübü, Koç Üniversitesi Kuir Topluluğu, ÜniKuir Derneği, Genç LGBTİ+ Derneği ve Marmara, Hacettepe, Dokuz Eylül üniversiteleri öğrencileri buluşmada öğrencilerin ve kulüplerin yaşadığı sorunlara dair aktarımlarda bulundu.

LGBTİ+ Öğrenciler Pandemide Neler Yaşıyor?

Ailelerinin ve yakın çevrelerinin yanına dönmek zorunda kalan LGBTİ+ öğrenciler dört duvar arasında yaşanmakta olan şiddet ile baş başa bırakılıyor.

Ailelerinin yahut yakın çevrelerinin atanmış isimleriyle kendilerine seslenmesi, açık kimlikli olamama durumu, etkinliklere katılımın bu şart ve koşullarda daha zor gerçekleşmesi, iletişim kanallarında LGBTİ+'ların maruz bırakıldığı oto-sansür pratikleri, LGBTİ+ öğrencilerin yaşam pratikleri ve iyi oluşları üzerine negatif etkide bulunmaya devam ediyor.

LGBTİ+ öğrenciler Covid-19 Pandemisi sürecinde geri dönmekte oldukları evleri güvensiz olarak nitelendiriyor. Ayrıca yaşanan olumsuz deneyimler LGBTİ+ öğrenciler üzerindeki kaygıyı ve anksiyeteyi de görünür bir biçimde arttırıyor.

Elektrik kesintisi ve teknolojik cihazların kapasitelerinin yetersizliği gibi başlıca sorunlar eğitim hakkına erişimde öğrencilerin yaşamakta olduğu problemler arasında yer alıyor. Bu problemlerin karşısında eğitim sistemi öğrencilerin kapasitelerini daha fazla zorlarken, öğrenciler daha yoğun bir eğitim süreci geçiriyor ve kolaylaştırıcı alternatifler öğrencilere sunulmuyor.

LGBTİ+ öğrencilerin dönmek zorunda kaldıkları evlerde uygulamak durumunda bırakıldıkları oto-sansür stratejisi yalnızca LGBTİ+'lara yönelik düzenlenen çevrimiçi etkinliklerde değil, kişilerin arkadaş grupları arasında sosyalleşme amacıyla gerçekleştirdikleri çevrimiçi görüşmelerde de kısıtlayıcı ve zorlayıcı bir seçenek olmasına rağmen kişiler bu oto-sansürü uygulamaya

mecbur bırakılıyor. Aksi halde öğrenciler içlerinden çıkabilecek koşulları olmadıkları evlerde nefret tutumlarına maruz bırakılıyor. Bu sansür ve şiddet silsilesinin içerisinde bırakılan öğrenciler ise, deşarj olabilecekleri opsiyonları mevcut koşullar içerisinde yaratamıyor.

Öğrenciler eğitim hakkına erişimde Covid-19 Pandemisinin etkisiyle şu sorunları yaşıyor:

*LGBTİ+'ların bir nebze bağımsızlık elde edebildiği, kendilerini keşfedebildiği sürecin yoğunluklu olarak üniversite dönemi olduğu düşünülürken, henüz üniversiteye yeni başlamış LGBTİ+ öğrencilerin ellerinden de bu bağımsızlık ve keşfetme süreci alınıyor.

*İnternete, bilgisayara ve diğer teknolojik araçlara sahip olmak pandemiye yaşayan öğrenciler için elzem olmuşken, ekonomik yetersizlikler sebebiyle birçok öğrenci bu teknolojik ihtiyaçlarını karşılayamıyor.

*Pandeminin ilk döneminde yaşanan panik ve tecrübesizlik durumu eğitim kalitesini oldukça olumsuz etkiliyor. Bu süreçte öğretim görevlilerinin ve sistemin adaptasyonu belirli bir zaman alırken bu zaman aralığında öğrenciler okudukları bölümlere yönelik gerekli bilgiyi edinemiyor. Sınavların yerine bir opsiyon olarak getirilen ödevleri öğrencilerin imkanları dahilinde yapabilmesi ise eşitliği ortadan kaldırıyor.

*Öğretim görevlileri ve öğrenciler alternatif uygulamalar üzerinden verimli ders işlemeyi bir nebze sağlayabilirken birçok üniversite yönetimi bu uygulamaların kullanılmamasını ve okulun uzaktan eğitim sisteminin kullanılmasını söyledikten sonra üniversitelerin kendi çevrimiçi eğitim sistemlerinin yetersiz olduğu, sürekli olarak çöktüğü, bağlantı sorunları yaşandığı görülüyor. Yaşanan bu tarz erişim sıkıntıları sebebiyle akademik takvim aksıyor ve sistemle cebelleşen öğrenciler motivasyonlarını yitiriyor.

*Üniversitelerin kendi çevrimiçi eğitim sistemlerinden gerçekleştirildiği sınavların öncesinde öğrenciler sisteme erişim sorunu sebebiyle kaygı yaşıyor. Hazırlık sınıfı öğrencilerin bu süreçte bilgilerinin tartıldığı sınavların içeriği kesintiye uğruyor ve hazırlık sınıfını bitiren öğrenciler bir üst sınıfta bu durumun eksikliğini hissediyor.

*Pandemide sınav deneyimi atlatan öğrenciler bu sınavlar süresince 5-6 saat gibi sürelerde aynı koltuk üzerinde oturup sınav sorularını çözmek durumunda bırakılırken, sınavlarda kamera ve mikrofon açılmasının zorunlu tutulması öğrencilerin mahremiyet haklarını ihlal ediyor. Kameranın ve mikrofonun desteklenmediği sistemlerde ise öğretim görevlileri sınav sorularını zorlaştırıyor ve zor sorulara karşın soru süreleri olabildiğince kısa tutuluyor. Ayrıca sınav sorularında önceki sorulara dönemiyor olmak da eğitim kalitesini ve öğrencilerin başarı oranını düşürüyor.

*Uygulama derslerinin çevrimiçi ortamda nasıl işlenebileceğine dair çözüme ise eğitim sistemi bir alternatif yaratabilmiş değil. Bu durum öğrencilerin ders verimini oldukça etkiliyor. Slaytların indirilememesi, öğretim görevlilerinin uygulama dersleri için anlatımlarının örneklerini öğrencilerin görememesi de bu durumu oldukça zorlaştırıyor.

*Dersler arasında bir senkronizasyon problemi yaşanıyor. Sistem sorunu sebebiyle geç başlayan dersleri öğretim görevlilerinin tam vaktinde bitirmemesi öğrencilerin diğer derslere girme olanağını düşürürken, öğrencilerin diğer derslerde yok yazılma olanağını arttırıyor.

*Eğitim kurumlarının bu sorunları çözebilme alternatifi arasında düşündüğü mail grupları ise öğrencilerin birbirlerinin video kayıtlarını, birbirlerinin sorunlarını, ödevlerini ve hatta Covid-19 statülerini görebilmelerine kadar varıyor.

*Öğrencilerin bazı burslarının kesilmiş olması, üniversitelerin bu zorlu koşullara dayanamayacak öğrencilere okulu dondurmaya tavsiye etmesi, Erasmus programlarının iptal olması gibi sorunlar öğrencilerin motivasyonunu ciddi oranda düşürüyor. Bu durum öğrencilerde anksiyete, kaygı, nöbet gibi sağlık problemlerini arttırıyor.

*Burs sahibi olmak öğrencilerin aileleriyle kurduğu ilişkiyi düzenlerken bu bursların kesintiye uğraması aile ve öğrenci arasındaki iletişimi, etkileşimi de etkiliyor ve ekonomik bağımsızlıktan ekonomik bağımlılığa sürüklenen öğrenciler ailelerinin baskısını bu şartlarda üzerlerinde daha çok hissediyor.

*Covid-19 statüsü pozitif olan veya pozitif olan kişiye bakmakla yükümlü olan öğrenciler bu süreçte ekonomik fırsat yaratamıyor, ders programlamasını yapmakta zorlanıyor ve bu zorlukların altında eziliyor.

*Yaşanan durumlar bizlere gösteriyor ki; odağına öğrenciyi almayan bir eğitim sistemi öğrencileri mağdur etmeye devam ediyor ve bu yaşananlar bir şiddet deneyimi olarak biçimleniyor. Bu durumun çözümüne yönelik ve öğrencilerin hizmet alabilmesi için alternatif psiko-sosyal destekler ile cinsel sağlık üreme sağlığı destekleri ise üniversiteler tarafından hizmet olarak öğrencilere sunulmuyor.

LGBTİ+ Toplulukları Pandemide Neler Yaşıyor?

LGBTİ+ oluşumları Covid-19 Pandemisi sürecinde dayanışma, motivasyon ve bilgilendirme amaçlı çevrimiçi etkinlikler düzenlemeye devam ediyor. Bu etkinlikler olumlu sonuçları beraberinde getirebildiği gibi olumsuz ve yetersiz kalınan süreçler de yaşanıyor.

Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler, LGBTİ+ topluluklarının gerçekleştirdiği çevrimiçi buluşmalarda ilk temasın kurulamamış olmasının verdiği tedirginlik sebebiyle güven problemi yaşıyor.

Pandeminin başından bu yana süregelmekte olan çevrimiçi etkinlikler yoğunlaşıyor ve sıklığını arttırıyor. Oluşmakta olan etkinlik yığnında düzenleyiciler ve katılımcılar dijital bir yorulma yaşıyor. Bu durum özellikle çevrimiçi olarak çalışmalarını sürdüren kişilerin iş verimini de olumsuz etkiliyor. Ayrıca ailelerinin ve yakın çevrelerinin evine dönmek durumunda kalan topluluk gönüllüleri etkinlikleri takip etmekte zorlanıyor. Söz alma, soru sorma, organize etme gibi durumlarda çekingenlik ve koordinasyon problemi yaşanıyor.

Öğrenci toplulukları örgütlenme ve çevrimiçi etkinlikler oluşturma hususunda Covid-19 Pandemisinin etkisiyle şu sorunları yaşıyor:

*Topluluklar ve katılımcılar güvenli alanlar oluşturmak istiyor. Çevrimiçi etkinlikler ise hem katılımcılar hem de topluluklar için bu güvenli alanı oluşturmada bir problem olarak karşlarına çıkıyor.

*Düzenlenen bu etkinliklere katılım, çevrimiçi olması sebebiyle daha fazlayken ve organizatörler daha fazla katılımcıya ulaşabilirken bir taraftan da etkinlik patlaması yaşanıyor.

*Yakın çevrelerinin ve ailelerinin evlerinde yaşamak zorunda bırakılan LGBTİ+'lar her zaman için bu etkinliklere katılamıyor. Etkinliklere katılanlar ise her zaman soru sormuyor, konuşma gerçekleştiremiyor ve kendilerini sözlü olarak ifade edemiyor.

*Çevrimiçi olarak düzenlenen etkinlikler açılma aşamaları gibi noktalarda gerekli dayanışma ortamını yaratamıyor.

*Etkinlik sayısının fazlalaşması LGBTİ+'lar için bu etkinliklerin ne kadar fayda sağlayabildiği sorusunu da beraberinde getiriyor. LGBTİ+'lar bu durumu; "günün sonunda iki boyutlu bir ekrana bakıyorum" diyerek nitelendiriyor.

*Öğrenci topluluklarının düzenlemiş olduğu çevrimiçi etkinliklere üniversite yönetimleri müdahale ediyor. Topluluklar düzenledikleri etkinliklerde bu sebeple konuşmacı bulmakta zorlanıyor. Üniversite yönetimi müdahale etme ve geciktirme aşamasında LGBTİ+ karşıtı tutumlarını salgını bahane ederek aklıyor.

*Yeni kurulan öğrenci toplulukları Covid-19 Pandemisi sürecinde örgütlenme ve motivasyon sorunları yaşıyor. Yeni kuruldukları için ise gerekli kitlelere ulaşamıyor.

*Yoğunlaşan dersler öğrenci topluluklarının etkinlik düzenleme ve örgütlenme pratikleri üzerine olumsuz etkide bulunuyor.

*Ailelerinin veya yakın çevrelerinin evlerine dönmemiş olan LGBTİ+ öğrenciler diğer kulüp arkadaşlarının dönmüş olması sebebiyle bir yalnızlaşma sürecine giriyor. Şehir dışındaki arkadaşlarını ancak bu etkinlikler vasıtasıyla görebildikleri için bu etkinlikler dayanışma ve motivasyon için büyük önem taşıyor.

*Öğrenci toplulukları yaşanan bu süreçler dolayısıyla motivasyon yaratabilmek için çevrimiçi olarak ders çalışma buluşmaları, açılma buluşmaları gibi etkinlikler düzenlemeye devam ediyor.

*Bir çark alanı, eylem alanı, koli alanı görevi gören kampüsten en nihayetinde uzaklaşıldı. Bu sosyalleşme ve dayanışma halinin fiziksel olarak ortadan kalkması toplulukları olumsuz yönde etkiledi.

Sonuç

Covid-19 Pandemisi sürecinde yaşanan olumsuz süreçler yalnızca bunlarla sınırlı değil. Çalışmak zorunda kalan öğrenciler derslerini ve işlerini aynı anda yürütmeye çalışırken sokağa çıkma yasaklarıyla sokakların boşalması durumunda hedef haline geliyor.

Öğrencilerin staj, hazırlık, ders yoğunluğu, burs, teknolojiye erişim ve verimli derse ulaşmadaki sorunlarının çözüme kavuşturulması gerekiyor. LGBTİ+ öğrenciler için ise güvenli ortamların yaratılması gerekiyor. Geçtiğimiz süreçte öğrencilerin yaşamış olduğu psiko-sosyal sorunlar için ise devletin onarıcı ve gözetici hizmetleri gündemine alması gerekiyor.

Ayrıca öğrenci topluluklarının çevrimiçi etkinlikler hususunda güçlendirilmesi, bu etkinliklerde güvenli ortamların yaratılması için çözüm önerilerinin getirilmesi ve dayanışmanın da güçlendirilmesi gerekiyor.

Bu gereklilikler göz önüne alındığında devletin, sivil toplumun ve örgütlerin LGBTİ+ öğrencileri ve LGBTİ+ topluluklarını yapıcı ve onarıcı çözümler getirebilmek için gündemine alması bir sorumluluk olarak karşımıza çıkıyor.